



Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II

DELAVCI

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2—, mesečno Din 4—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1-10 Din.

Oglas po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Razredno strokovno gibanje se utrjuje.

(Seja širšega odbora strokovne komisije.)

V smislu statuta ZDSZJ se je vršila v nedeljo 15. avgusta t. l. prva seja pokrajinskega plenuma (širšega odbora) izvoljenega na tivolski konferenci strokovnega zedinjenja. Kdor je po lanskim božični konferenci še dvomil v pravilno pot in v uspeh združene razrednega strokovnega gibanja, ta je dobil po tej plenarni seji trdno prepričanje, da so uedinjene razredne strokovne organizacije na najboljši poti, da združijo v svojih vrstah večino delavstva in jo povedejo v lepšo bodočnost.

Plenarna seja je pokazala, da proletarijat ne naseda več demagogom, ki bi hoteli delati večno zmedo v delavskih vrstah. Proletarijat zadobiva polagoma vero v svojo moč — to je v enotne strokovne organizacije. Počasi prodira ta misel, toda ravno zato, imamo polno garancijo, da bodo odslej naše organizacije le napredovale in da ne bodo šle nikdar več nazaj.

Plenum je izrekel svoje jasno stališče na desno in na levo. Zedinjenje v Sloveniji je izvršeno, obstoječe organizacije se bodo vedno bolj utrjevale s svojim vsakodnevnim delom za proletarsko dobrobit. Zato odklanjamo vsake »odboje enotnosti«, ki predstavljajo le kukavičja jajca, ki se izogibajo vsakemu praktičnemu delu za delavstvo in bi hoteli uganjati v delavskem gibanju večni cirkus. Enotne strokovne organizacije so edino upravičene voditi delavski gospodarski boj. V njih je prostor za vse delavstvo brez ozira na politično prepričanje. Sodelovanje vsakega in vseh želimo in pozdravljamo. Odklanjamo pa vsakega, ki bi hotel pod krinko enotnosti razdirati.

Kratki so sklepi plenuma o bodočih nalogah, toda jasni. Sklepi božične konference se morajo uresničiti v praktičnem delu. To pove vse.

Plenum se je obširno pečal z vprašanjem socialnega zavarovanja delavstva in s storjenimi sklepi prevzema Strokovna komisija vodstvo boja za zboljšanje delavskega zavarovanja v celi Jugoslaviji.

Plenarni seja so prisostvovali poleg več povabljenih sodrugov sledeči člani širšega odbora: Franc Jernejčič, Makuc, Bradeško, Jakomin, Čamernik, Štukelj, Čeh (Maribor), Pliberšek (Trbovlje), Köllner (Hrastnik), Petejan (Maribor), Krušič (Trbovlje), Baraga (Brežice, član nadzorstva) Gorenc (za nadzorstvo), Böhm iz Celja, Čelešnik, Berdajs kot zapisnikar i. dr.

Poročilo predsedstva

in tajništva je podal predsednik Strokovne komisije s. Jernejčič. On je dejal v svojem poročilu med drugim sledeče:

Na zadnji pokrajinski konferenci izvoljeni pokr. odbor se je konstituiral na svoji prvi seji, ki se je vršila 30. decembra t. l. Tajništvo je vodil do začetka meseca julija t. l. s. Golmajer, ki je obenem s tajnikom Strokovne komisije vodil tudi tajništvo Saveza Metalških Radnika, Splošne delavske zveze, Osrednjega društva usnarjev in Zveze živilskih delavcev. To je bila vsekar preobremenitev, zato je bilo nujno potrebno, da je s. Golmajer odložil funkcijo tajnika pri Splošni delavski zvezi, ki ga je prevzel s. Makuc, in tajništvo Osrednjega društva usnarjev in Zveze živilskih delavcev, ki ga je prevzel s. Bradeško. Ta sprememba se je izvršila z mesecem marcem t. l. Dočim je odložil s. Golmajer tajništvo Strokovne komisije že 12. julija t. l., je vodil tajništvo kovinarjev še do oblastne konference SMRJ. — Od konference dalje vodijo administrativne posle kovinarjev člani oblastnega odbora, agitacijske posle pa vrše referenti Strokovne komisije.

Tajniške posle Strokovne komisije izvršuje sedaj s. Berdajs, izvoljeni tajnik je s. Bradeško.

Glasom določil pravilnika oblastnih odborov ZDSJ je vodil tekoče posle Strokovne komisije izvrševalni odbor, v katerem se nahajajo ss. Jernejčič, Štukelj, Bradeško kot blagajnik, Vrankar in Makuc. Ostale posle je vodil ožji odbor, v katerem se nahaja v celoti 10 sodrugov. Izvrševalni odbor je imel v celoti 19 sej, ožji odbor pa 14 sej. Skupno torej 33 sej. Tajništvo je v tem času rešilo 856 dopisov, a prejelo jih je 1162; osebnih intervencij pri raznih uradih in institucijah je napravilo tajništvo okoli 60. Sodelovala je Strokovna komisija pri vseh delavskih prireditvah, ki so se vršile tekom tekočega leta.

Strokovna komisija je izdala poljudno in vzorno sestavljeno brošuro »Praktična navodila in važni predpisi za delojemalce in delodajalce glede izvajanja Zakona o zavarovanju delavcev s prilogi uradnih tiskovin«, da bo vedelo delavstvo zahtevati to, kar mu gre.

V Sloveniji ne obstoja že več let organizacija brivcev. Po inicijativi Strokovne komisije se je v tem pogledu mnogo storilo in uspeli niso izostali. Danes že obstoja organizacija brivcev v Celju, v Ljubljani pa se je konstituiral pripravljalni odbor, ki je na delu, da se ustanovi tudi v Ljubljani podružnica centrale brivcev, ki se nahaja v Osijeku in je priključena URSSJ. Enako bo poskusila ustanoviti podružnico v Mariboru.

V zvezi s tem naj vam sporočim, da je na prošnjo celjskih organizacij Strokovna komisija ustanovila okrožno tajništvo, kjer opravlja tajniške posle s. Böhm proti mesečni odškodnini 1200 Din. Strokovna komisija upa, da bo s tem omogočeno v Celju organizirati vsaj najvažnejše industrijske obrate; ako se stanje članstva ne bo dvignilo, bo Strokovna komisija prisiljena razmišljati o ukinitvi tajništva.

Poleg izvrševalnega odbora in ožjega odbora sta delovala še redakcijski in agitacijski odsek, v kateri so bili pritegnjeni vsi najboljši sodruzi, ki v strokovnem gibanju aktivno sodelujejo. Redne stike je vzdrževala Strokovna komisija zlasti s klubom ZDSZJ v Delavski zbornici. Z njim je izdelala pravilnik za podpiranje brezposelnih in pa pravilnik Delavske akademije, oziroma Kulturno-prosvetnega odseka Delavske zbornice.

Nadzorstvo je poslovalo zase in je imelo v celoti 3 seje. Na dveh sejah pa je sodelovalo tudi skupno z odborom Strokovne komisije. Poslovne knjige je pregledalo do vštete 3. avgusta t. l.

Akcije.

Največja akcija in obenem najvažnejša, ki jo je izvedla Strok. komisija od zadnje oblastne konference, so bile

volitve v Delavsko zbornico.

Rezultati te akcije so vam vsem znani. Strokovne razredne organizacije so izšle iz volilnega boja kot relativno najmočnejše. Od celokupnih 56.000 glasov so jih dobile naše organizacije skoro 30.000 in 29 mandatov od celokupnih 60. Iz skupine delavcev imajo naše organizacije 27 mandatov, iz skupine nameščencev pa 2 mandata.

Pri volilni borbi za Delavsko zbornico se je zbralo dragoceno gradivo, ki ga je dal glavni volilni odbor po svoji likvidaciji na razpolago Strokovni komisiji, ki ga sedaj uporablja v sporazumu s tajništvu savezov za izgraditev strokovnega pokreta in za ustanovitev novih podružnic in organizacij.

Delegaciji v Delavski zbornici je Strokovna komisija stalno pošiljala direktive, ki jih je klub na svojih sejah pretresal. Delegacija je dobila nalog, da zlasti napravi energične korake v pogledu priznanja obratnih zaupnikov, izvedbe starostnega zavarovanja, podpiranja brezposelnih in boja proti davku na ročno delo, za preskrbo žrtve delavskega pokreta. Strokovna komisija je energično šla na delo za ustanovitev krajevnih medstrokovnih odborov po vseh krajih Slovenije. Iz tega razloga je tudi pretvarjala volilne odbore v agitacijske odbore.

Strokovna komisija je resno razmišljala v zvezi z Delavsko zbornico

o kulturni akciji

delavskih organizacij.

Akcija za reducirane trboveljske rudarje je bila druga večja akcija, ki so jo vodile naše strokovne organizacije. Redukcija pri TPD je bila najtežji problem, ki še danes ni rešen. Takoj spočetka je uvedla Strokovna komisija akcijo ne le v delavski, temveč tudi v meščanski javnosti. Prva akcija v tej smeri je bila simpatična akcija

vseh delavskih strok. organizacij. Vršili so se javni shodi v Ljubljani, v Trbovljah, Mariboru, Jesenicah itd.

Z vsi silo se je bavila Strokovna komisija pri problemu izselitve trboveljskih rudarjev. Zaslišala je v ta namen tudi delegacijo, oziroma s. Arha, ki je bila na potovanju po Franciji z namenom, da študira tamošnje delovne razmere in o tem poroča Delavski zbornici. Delegacija je izdala tiskano poročilo po vseh rudarskih revirjih. Akcija za izselitev se vodi še nadalje. Doslej so se izseljevali le neoženjeni rudarji, dočim država noče izdati dovoljenja za izselitev oženjenih rudarjev.

Ustanovitev Centralnega delavskega sveta.

Glede ustanovitve Centralnega delavskega sveta je Strokovna komisija uvedla po podružnicah članska zborovanja oziroma referendum, da se izjavijo za ali proti ustanovitvi CDS. Rezultat glasovanja je bil sledeč: za sodelovanje strokovnih organizacij se je izreklo 529 članov, proti sodelovanju pa 4066 članov. V zvezi z vprašanjem CDS se je razpravljalo tudi o sodelovanju pri »Delavski Politiki«. Za sodelovanje se je izreklo 1234 članov, proti sodelovanju pri »Delavski Politiki« pa 3375 članov. Vendar je potreba CDS evidentna in ne bo mogoče trajno izhajati brez takega sodelovanja. Referendum pa je izpadel negativno vsled premalega interesa delavskih množic na taki potrebni organizaciji.

Ker je bila želja nekaterih, da se za reducirane rudarje poskusi z izselitvijo rudarjev v Sovjetsko Rusijo, je Strokovna komisija poverila tozadevne inicijatorje Marcela Žorgo in Alberta Hlebca, da v tej smeri napravita pri sovjetskih oblastvih primerne korake in da potem o storjenem obvestita Strokovno komisijo. Konkretne nista omenjena sodruga napravila ničesar. Edini uspeh je bil ta, da je skupina »levičarjev« prenehala z demagoškimi parolami.

Med večje akcije naj omenim tudi

prvomajsko proslavo,

katero vodstvo so letos imele strokovne organizacije vsled razcepljenosti političnega gibanja. Za proslavo je Strokovna komisija izdala lično izdan Majski spis, kakor tudi lično izdelane majske znake. Na 1. maja je organizirala Strokovna komisija 25 manifestacijskih shodov, na kateri je poslala svoje referente. Celo akcijo je finansirala Strokovna komisija sama.

Volitve v Delavsko zbornico so rodile tudi precej žrtve. Za te žrtve je Strokovna komisija uvedla

nabiralno akcijo,

da je na ta način mogla podpirati posamezne sodruge. Na posebej izdane nabiralne pole je Strok. komisija nabrala skoro 10.000 Din, od katerih je skoro ves znesek že izplačala. Vendar nekatere sodruge še vedno podpira. Kar se ostalih nabiralnih akcij tiče, omenjam še nabiranje prispevkov za angleške rudarje in stavkajoče lesne delavce v Durdenovcu. Uspeh ni bil tak velik, ker so savezi še posebej vodili nabiranje vsak zase (rudarji sami so dali 15.000 Din).

Važna je akcija Strok. komisije, ki jo bo energično vodila tudi v bodoče, akcija za

socialno zavarovanje.

Predvsem je sodelovala pri akciji za rudarsko zavarovanje v sporazumu s Savezom Metalških Radnika in Zvezo rudarjev Jugoslavije za sklicanje rudarske ankete, ki naj bi končnoveljavno rešila vprašanje socialnega zavarovanja rudarskih in plavžarskih delavcev. Vršilo se je v ta namen več protestnih shodov in izdelali so se točni izpreminjevalni predlogi.

Glede splošnega zavarovanja je povabila na sodelovanje vse strokovnjake in jih naprosila, da izdelajo poseben študij, na podlagi katerega bo mogoče sklicati čimprej anketo, na kateri naj se pretresa vprašanje krize socialno-zavarovalnih institucij.

Glede organizacije mladine Strokovna komisija ni smatrala za potrebno, da osnuje posebno organizacijo, temveč je stopila v stik z že obstoječimi mladinskimi organizacijami v svrhu rešitve prenosa članskih pravic.

Ozke stike je gojila tudi z gibanjem privatnih nameščencev. Inicijativno je delovala pri sklicavanju raznih protestnih shodov proti podaljšanju delovnega časa in proti uvedbi 9 in 10urnega delovnika.

Vodila je propagandno akcijo o delovanju Delavske zbornice s tem, da je priredila in še prireja članska zborovanja, na katerih se strokovno organizirano delavstvo obvešča o delu Delav. zbornice.

Na VIII. in IX. konferenco Mednarodne urada dela je poslala po inicijativi Strokovne komisije Delavska zbornica svo-

jega delegata in sicer s. Golmajerja. O konferenci je poročal obširneje tudi »Delavec«.

Glede sodelovanja z Bernotovci se je poskušalo istega najti pri prvi skupščini Delavske zbornice. Na kako trajno sodelovanje najbrž še dolgo ne bo mogoče misliti, ker srujejo Bernotovci razkolniške sekcije takozvanega Skupnega doma.

Strokovna komisija je bila preobložena z delom. Poleg tega ji je otežkočala redno delo demagogija raznih »prijateljev« delavstva. Toda skozi vse zapreke je vedno našla tisto pravilno pot, ki združuje delavce.

Blagajniško poročilo s. Bradeška

je zadovoljilo vse, ker je iz njega razvidno, da je sedanja strokovna komisija postavila gospodarstvo na zdravo podlago. Bilanca je od povojnih let sem najugodnejša.

Poročilo so izpopolnili sodruzi v debati. S. Böhm je v poročilu

okrožnega tajništva Celje

povedal med drugim sledeče: Tajništvo je začelo poslovati pred tremi meseci po dolgem premoru dveh let. Tajništvo je v kratki dobi treh mesecev izvršilo za delavstvo 303 ustne in osebne intervencije. Tajništvo je šlo na delo za povzdigo vseh strokovnih zvez v celjskem okrožju in že se kažejo uspehi: stalno narašča članstvo pri kovinarjih, Splošni Del. Zvezi, ustanovljena je podružnica brivskih pomočnikov itd. Tajništvo ima sedaj lično statistiko vseh industrijskih in obrtnih podjetij in bo šlo lahko sistematično na delo za izvolitev obratnih zaupnikov in ustanavljanje novih organizacij. Pozimi bo pripravilo temeljito izobraževalno delo.

Iz poročila s. Čeha za

mariborsko okrožje

naj povemo le to, da je krajevni medstrokovni odbor od novega leta dalje priredil 125 shodov po raznih strokah in rešil 138 raznih vlog v dobrobit poedinih delavcev in delavske celote v posameznih podjetjih. Po takem delu mora napredovati gibanje.

Iz poročila s. Vistra za

gorenjsko okrožje

je razvidno, da je kovinarska organizacija po zedinjenju dvakrat močnejša. Edina ovira je indiferentnost med delavstvom. Potrebno je ustanoviti okrožno tajništvo za celo Gorenjsko.

Ss. Baraga in Gorenc sta predlagala v imenu nadzorstva zaupnikov izvrševalnemu in ožjemu odboru. V debati so se uveljavile predvsem sledeče točke:

S. Arh: v »Delavcu« naj ne bo nobene debate več proti ultra-levičarskim demagogom, kajti mi gremo naprej po programu, začrtanemu na tivolski konferenci. S. Petejan: Strokovna komisija je bila aktivna. Toda bolj delavne morajo postati centrale poedinih strok. Krušič: strokovno zedinjenje mora povzdigniti celokupno delavsko gibanje s tem, da vpliva tudi na vse ostale organizacije, da vsi usmerimo eno proletarsko politiko. Vister: V zadnjem času po Strokovni komisiji uvedena akcija za obratne zaupnike je najvažnejša. Graja to, da se v »Delavcu« ni poročalo dovolj o razmerah na jugu in želi v smislu posebne resolucije, da se beograjski CRSOJ združi s SDSZJ. Böhm: razne okrožnice s strani neke strokovne opozicije, ki je nikjer ni, so poskus poedincev, ribariti v kalnem. Toda naše organizacije gredo preko tega. — Misli bi bilo treba na osredotočenje dela v posameznih krajih in

okrajih. Pliberšek: rudarji so gospodarsko udarjeni in v najtežjem položaju. Dobro bi bilo, da pride med rudarje povzdigniti organizacijo s. Janke Peta k o v i č (predlog se sprejme s pripombo, da o tem definitivno sklepa Zveza Rudarjev.) Baraga: Centrala, t. j. strokovna komisija mora postati duhovna moč, ki se bo razlivala po celi deželi.

Bodoče naloge.

O dosedanjem stanju in bodočih nalogah strokovnega gibanja je referiral s. Štukelj, ki je v glavnem ugotovil sledeče: Opaža se trajna konsolidacija strokovnega gibanja. V številkah se izraža pot ozdravljenja različno. Tam, kjer so zveze, kakor n. pr. železničarji, prešle na zdravo praktično delo, je naraslo članstvo od zedinjenja za 4 do 5krat, drugod gre narastanje počasneje. Najslabše stoje danes rudarji radi strašne krize in demagogije, ki jo uganjajo oni, ki se šopirijo z revolucionarstvom, uganjajo pa najgršo kontrarevolucijo. Poedine zveze morajo postati delavnejše in predvsem naj se posveti dnevnu

praktičnemu delu. Zveze naj izvedejo akcijo za izvolitev obratnih zaupnikov in izvajanje »zakona o zaščiti delavcev« z vsoto doslednosti. Druga preizkušnja bo akcija na polju socialnega zavarovanja. Predložil je k referatu resolucijo, ki je bila po izčrpnih debatah s g l a s n o sprejeta. Glasi se:

Resolucija

o bodočih nalogah strokovnega gibanja.

1. Širši odbor Strokovne komisije smatra, da je treba še v bodoče delati v smislu sklepov tivolske strokovne konference dne 25.—27. decembra 1925.
2. Strokovne zveze morajo zboljšati svoje podrobno in organizacijsko delo.
3. Krajevni medstrokovni odbori morajo redno funkcionirati v vsakem kraju, kjer je več strok in sistematično pospeševati razvoj vseh strokovnih podružnic v svojem kraju.
4. Strokovne zveze naj zastavijo vse sile, da podjetja priznajo delavske zaupnike in da se sploh izvajajo določbe Zakona o zaščiti delavcev.
5. Da se bo olajšalo delo strokovnim zaupnikom in podružnicam, bo Strokovna komisija izdajala po potrebi izhajajoče glasilo (buletin) »Zaupnik«.

»Zaupnik« se bo dostavljal brezplačno poedinim podružnicam preko njihovih zvez-

nih central. »Delavec« izhaja še nadalje kot doslej za znižano ceno 1 Din.

6. Za izšolanje strokovnih zaupnikov se osnujeta strokovni šoli v Ljubljani in Mariboru, po drugih krajih se bodo po možnosti organizirala predavanja o strokovnih problemih.

Vse ostalo izobraževalno delo se bo vršilo v sporazumu s »Svobodo«.

Posebna resolucija predložena CRSOJ-u predložena s strani s. Vistra je bila soglasno odklonjena, ker se je ugotovilo, da je ZDSZJ pokazala dovolj volje po enotnosti, CRSOJ je bil pa danes gluha za vse iskrene besede.

Soglasno je bila sprejeta tudi posebna resolucija, predložena po s. Štuklju radi »odborov enotnosti«. V tozadnji debati so zunanji delegati naravnost z ogorčenjem odklanjali ta poskus brezvestnežev, da se potom nekih odborov razdre gibanje v Sloveniji. Delegati so zahtevali, da se postopno statutarno proti vsem kršilcem discipline. Tozaderna resolucija je objavljena v prvi številki »Zaupnika«, ker v »Delavcu« smo že v zadnji številki dovolj jasno povedali svoje stališče v članku »Strokovno zedinjenje,

CRSOJ in »odbori enotnosti«. Po sklepu plenarne seje ni o tem vprašanju nobene debate več, temveč vsak do ima spoštovati dozadeven sklep izvoljenih zaupnikov.

Socialno zavarovanje delavstva.

O tej točki je izčrpano poročal s. Čelešnik. Debata je spravila na dnevni red vse pereče strani tega vprašanja. Ta rezultat debate bomo priobčili posebej. Sklenilo se je, da oži odbor Strokovne komisije po zaslišanju strokovnjakov stori končnovejavne sklepe.

K točki: Poročilo o delovanju Del. zbornice so enodušno vsi člani izrekli svoje zadovoljstvo in zaupnico klubu ZDSZJ, ki je zastopal v zbornici najboljše delavsko smer.

S pozivom: V znamenju enotnosti vsega delavskega gibanja, notranje sloge in discipline — do zmage! — je predsednik s. Jernejčič ob pol 6. uri zvečer zaključil to velevažno konferenco, ki je bila najplodovitejša v delu, in najenotnejša v razpravah in sklepih.

Poročilo o delovanju Delavske zbornice.

Naša poročila.

Naša zbornica bo obveščala od 1. avgusta naprej vse priključene organizacije v posebnih poročilih o svojem delovanju. Vsaka priključena organizacija dobi brezplačno po en izvod teh poročil za svojo centralo, in po en izvod za svojo podružnico.

To poročilo je prvo in poroča o poslovanju zbornice za mesec marec, april, maj, junij in julij t. l. Ono nadomešča posebno tiskano poročilo uprave Delavske zbornice za drugo redno sejo skupščine Delavske zbornice, ki je se vršila dne 22. avgusta t. l.

V bodoče bodo izhajala slična poročila po potrebi, po možnosti vsakega četrta leta po enkrat.

V »Delavcu« smo večkrat poročali o delovanju zbornice. Zato priobčujemo iz njenega celotnega poročila te izvlečke. Iz njih bo vsakdo razvidel, da zbornica dela za delavce, kolikor le more.

Delovanje zbornice.

Težek položaj, v katerem se nahaja danes v naši državi delavstvo na splošno, njegovi socialno-politični zavodi pa še posebej, nas je postavil že na prvi seji skupščine Delavske zbornice za Slovenijo pred prav razveseljivo dejstvo: vso zbornico je navdajala na tej skupščini zavest, da Delavske zbornice šele razvijamo in utrjujemo in da so razmere take, da morajo pri tem vse v zbornici zastopane skupine sodelovati.

V istem duhu je vršila v preteklem poslovnem razdobju svoje posle tudi uprava, ki vodi tekoče posle skupščine.

Upravni odbor zbornice je imel v tem poslovnem letu oziroma razdobju 7 sej, finančna kontrola pa 5.

Prva skrb upravnega odbora je bila, da zagotovi zbornici denarna sredstva, ki so potrebna za izvrševanje njenih nalog.

Upravni odbor je odobril v zmislu pooblastila 1. redne skupščine zbornice in člena 47. zakona o zaščiti delavcev na svoji seji z dne 17. marca 1926 proračun o uporabi preostankov zbornice za leto 1925.

Obenem pa je popravil redni proračun za leto 1926 v zmislu navodil odbora centralnega tajništva Delavskih zbornic.

Imovinski preostanek iz leta 1925 bi se imel vporabiti glasom, tega sklepa tako, da se vnese v fond za zgradbo poslopja Delavske zbornice v Ljubljani znesek 1 mili-

jon 345.378,22 Din, v fond za zgradbo poslopja Centralnega sekretariata delavskih zbornic v Beogradu pa znesek 425.000 Din.

Proračun za l. 1926 se je le v malenkostih izpremenil in zaokrožil na 2 milijona 500.000 Din.

Navzlic vztrajnemu prizadevanju Centralnega tajništva delavskih zbornic pa smo dosegli šele s 1. avgustom t. l. odobritev našega proračuna.

Tekom vsega razdobja, o katerem imamo poročati, torej nismo mogli uporabljati sredstev zbornice tako, kakor je določila to skupščina zbornice.

Minister za socialno politiko nam je dovolil — po preteku pol leta —, v katerem bi morala dobiti zbornica v zmislu proračuna od skupščine odobrenega za 1.250.000 Din denarnih sredstev, le za 710.000 Din predumja.

Pa še tega predumja upravni odbor ni smel v celoti izrabiti, ker ni imel gotovosti, kdaj bodo odobreni nadaljni predumji, oziroma celoten proračun.

Ni treba posebej omenjati, da zbornica tudi z imovino, ki je preostala iz leta 1925, dosedaj ni mogla razpolagati.

S temi osnovnimi težavami mora kritika našega dosedanjega dela računati. Ni krivda upravnega odbora, če ni mogla razviti zbornice svojega delovanja v tem razdobju tako, kakor je to v proračunu predvideno in če se je moralo omejiti na to, kar je bilo z danimi sredstvi dosegljivo.

Vendar je vodil upravni odbor delo zbornice v duhu proračuna, četudi v zmanjšanem obsegu.

Na podlagi imenikov, izdelanih za časa volitev, je sestavila zbornica obsežno in pregledno statistiko vajencev v Sloveniji. Ravno kar se dokončava enaka statistika o staležu tovarniških delavcev in obrtnih pomočnikov v našem področju.

S tem dobi zbornica točen pregled čez svoje članstvo in zanesljivo podlago za proučevanje aktualnih vprašanj.

Uprava zbornice je posvečala tudi v tej periodi stalno pažnjo študiju našega narodnega gospodarstva, smatrajoč za eno svojih glavnih nalog, da dobi pregled čez gospodarske in socialne razmere svojega področja, da bi mogla dati priključenim organizacijam in oblastim zanesljive informacije v vseh vprašanih, kjer bi se slednje na njo obračale.

Težka gospodarska kriza, ki jo preživlja naše gospodarstvo, je stavljala zbornico pred težke in odgovornosti polne naloge.

Že v lanskem letnem poročilu smo opozorili na to, da je stalež rudarjev v naših rudnikih nenormalno visok in da je pričakovati v naših premogovnikih krize.

Ta kriza je nastopila v prvi polovici tega leta v nepričakovani ostriini.

Naši rudniki so zmanjšali v času od januarja do maja t. l. stalež svojega delavstva za več kakor 2700 oseb.

Največje so bile redukcije pri našem največjem rudarskem podjetju, Trboveljski premogokopni družbi, ki je zmanjšala stalež svojega delavstva za več nego 2600 oseb, pri čemur je delalo v teh rudnikih nadaljnjih oseb po številu 3000 skrajšano, po okrog 18 šiltov na mesec.

Kemična tovarna v Ljubljani, kjer je bilo zaposlenih nad 100 delavcev, je ustavila svoje obratovanje.

Tudi železniška uprava grozi z obsežnimi redukcijami.

Ves ta val brezposelnega delavstva išče na vseh straneh rešitve in odpomoci in zahteva preko svojih organizacij, da ga podpira pri tem pred vsem Delavska zbornica.

Zlasti v rudnikih so zadele rudarje obsežne in nagle redukcije kot socialna katastrofa najhujše vrste.

Zbornica je storila vse mogoče, da zainteresira za položaj reducirancev javnost ter oblasti in da vpliva tudi na podjetje, pri katerem so rudarji pred redukcijo delali, da podpre reducirance iz svojih rezerv.

Slednje je dovolilo na večkratne intervencije rudarskih organizacij, naše zbornice in rudarskega glavarstva za vse oženjene rudarje, ki so delali skrajšano, enkratno doklado v iznosu 300 Din na rodbino. Razen tega je povrnilo tudi potne stroške za rodbino, ki so se izselile.

Vso pažnjo je bilo treba posvetiti temu, da se najdejo za reducirance nove delovne prilike. To tem bolj, ker ni bilo računati na to, da bi se dala kriza z izdatnejšimi podporami vsaj začasno ublažiti.

Take podpore bi morale iti v visoke milijone. (Mesečna izguba na plačah reducirancev znaša 2 milijona dinarjev.)

Pri vsem tem pa ni bilo izgleda, da bi mogli računati v rudnikih v doglednem času na prejšnjo zaposlitev. Tako je nasto-

pala beda vedno hujše in končno za mnogo rudarjev ni bilo drugega izhoda kot izselitev, pa naj so bili izglede za izselitev popolnoma zadovoljivi ali ne.

Preko Državne borze dela v Ljubljani in Francoske izseljeniške družbe Societe d'Immigration v Zagrebu se je izselilo dosedaj 330 rudarjev v francoske premogovnike in železovrudnike.

Nad 60 rudarjev se je izselilo v rudnik Siveric v Dalmacijo.

Delavska zbornica je pri tem v toliko sodelovala, da je skušala proučiti povsod tam, kamor se je obrnil izseljeniški tok, delovne prilike.

V to svrhu je poslala posebno komisijo v Francijo, ki je proučila tamošnje delovne prilike in izdala o tem obširno poročilo.

Vključ težki gospodarski krizi in krašnju proračuna zbornica ni pustila iz vida nadaljnjih načrtov, ki si jih je stavila. Tako je skušala vplivati na priključene strokovne organizacije v tem zmislu, da izgradijo skrbstvo za brezposelne in da vstvarijo z lastno iniciativno institucijo, ki bodo pričele reševati problem zavarovanja zoper starost in brezposelnost.

O tem govorimo obširneje v posebnem poglavju.

Tudi na polju ljudske vzgoje in izobrazbe je napravila zbornica v teh mesecih prve ukrepe. Pri zbornici se je ustanovil poseben kulturno-prosvetni odbor, ki bo podpiral kulturno-prosvetna stremiljenja delavstva.

Obsežno je bilo končno delo, ki ga je imela zbornica s posredovanji v medznih sporih in z drugimi intervencijami.

O tem poročamo v obliki izvlečka iz dnevnika medznega referenta, pri čemur smo izpustili številne intervencije osebnega značaja, ki širše javnosti ne zanimajo.

Preko tega je skušala zbornica skrbeti za potujoče in brezposelne delavce predvsem s tem, da je skušala izposlovati, da se vporabljajo za podpiranje brezposelnih predvsem prispevki, ki se pobirajo za Borze dela.

Tozaderna prizadevanja so ostala žal brez uspeha.

Z novim državnim proračunom sta bili ukinjeni v času težje krize Borzi dela v Mariboru in Murski Soboti, ki sta izvršili na leto nad 5500 posredovanj.

(Dalje prihodnjič.)

Fr. L.: Socialno zavarovanje rudarjev.

(Pred državno konferenco v Beogradu.)

Istotako je tudi v pokojninskem zavarovanju, oziroma v zavarovanju za onemoglost starost in smrt. Vsi pri spevki, katere plača delavec-član skupno z podjetnikovim prispevkom, se naložijo na obresti od obresti. Prispevki se plačajo od njegove resnične plače, oziroma kategorijske plače, redno vsak mesec, to se pravi vsak zavaruje sebe za svojo bodočnost in vrši se redno in pravilno zavarovanje. Ko pa nastopi zavarovalni slučaj, onemoglost, starost ali smrt, tedaj se ni potreba nikomur več brigati za njega, ker nosilec zavarovanja iz zbranega kapitala plačuje zavarovanemu pogodbeno vsoto tako dolgo, dokler obstoji zavarovalna potreba.

Da lažje presodimo pravilnost, praktičnost in še vse druge dobre strani sistema zavarovanja z kapitalnim kritjem, moramo poznati tudi način zavarovanja z naknadnim kritjem. Sistem naknadnega kritja v glavnem ne predvideva v naprej nikakih

obremenitev, temveč vedno čaka, da se te obremenitve same po sebi pokažejo in krije jih še naknadno. Vzemimo slučaj, da rudarsko provizijsko zavarovanje v Sloveniji preje ni obstojalo temveč, da se z 1. januarjem 1925. leta to zavarovanje začne šele izvajati, tedaj bi po »Pravilniku« prvih pet let sploh ne bi bilo nikake obremenitve, ker do končanega petega leta službe nima nikdo pravice do pokojnine, kar se pravi, da bi se pet let sploh ne plačevali nikaki prispevki. To je pa seveda popolnoma protivno zavarovalni pogodbi, ki sem je sklenil z nosilcem zavarovanja. Po petih letih preidejo šele oni zavarovanci ki so takoj po petem letu obnemogli. Statistika pokazuje, da po petih letih obnemogli so večinoma samo obnemogli vsled obratne nezgode in le malenkosten del njih, so v resnici vsled dela obnemogli. Da, ali tu imam zopet neugodno zavarovanje, od koder poteka neugodna renta, ki je v največjih slučajih večja od malenkostne pokojnine po petih letih, tako da večja neugodna renta privede pokojninsko rento do počitka in zopet obremenitev pokojninskega fonda odpade.

In tako teče dalje v prvih letih zavarovanja; potrebe so pričetkom malenkostne, znašajo mogoče par desetink odstotkov, toda kakor se kupičijo službena leta, stopajo tudi pridobljene pravice. Kaj pravi statistika? Začetna malenkostna obremenitev po sistemu naknadnega kritja raste stalno in po približno 17. letu zavarovanja doseže isto višino, kakor je po sistemu kapitalnega kritja izračunana stalna premija. Ali ta potreba po prispevku se v tej dobi ne vstvari, temveč stopnjuje dalje in svojo ustanovitve doseže šele po kakih 60 letih in takrat znaša 1 in pol sicer potrebne stalne premije.

Vidimo, da smo že v prvem slučaju primerjanja prišli do ene izmed najvažnejših razlik. Iz uvodoma navedenih podatkov je pa tudi razvidno, da rudarsko zavarovanje v Sloveniji ni novo niti mlado, temveč, da obstoji že dolga desetletja in ne moremo pričakovati tudi nižje prvotne premije naknadnega kritja.

Razen tega najvažnejšega razloga, kateri sistem je pravilnejši, imamo naštet še mnogo drugih, kateri vsi govorijo samo v prilog sistema kapitalnega kritja. Kakor v drugih panogah go-

spodarskega življenja igrajo naravni zakoni veliko vlogo, tako igra tudi v zavarovanju veliko vlogo telesna sila človeka, ki jo daje delodajalcu proti mezdi. Naravni potek te sile je ta, da je od početka manjši, ki zraste v moški dobi do svoje najvišje točke, odkoder začne proti starim letom padati. Ali zgodi se, da okolnosti, v katerih dela in živi rudar, drugače vplivajo na njegovo telesno silo — namreč nikakor ne dobro — temveč neugodno, da mu sile njegove predčasno opešajo. Temu so rudarji dali izraz v svojih bratovščinah in danes najdemo namesto njih: zavarovanje. Od one telesne sile, katero razvija delavec popolnoma normalno in za katero on dobiva denarno odškodnino, od te odškodnine je potrebno odračunati malenkosten del za slučaj prerane iznemoglosti, starosti ali smrti. V celotnem staležu vseh rudarjev skrbi vsak za sebe, vsi skupaj pa tvorijo eno enoto rizika zavarovanih slučajev, katerega prevzema nosilec zavarovanja. — Vsega tega pa sistem naknadnega kritja ne pozna. On čaka, da se najete sile izčrpajo, da se že iz dnevno izkoriščenega dobička pokaže potreba kritja iznemoglosti in vsa ta bremena se prevajajo na čisto

tuja ramena, ki jih morajo nositi bodisi upravičeno ali neopravičeno. Vsekakor bolj neopravičeno, ker nihče tem nosilec bremen svojih predhodnikov ne more dati zagotovilo, da bodo njihova bremena nosili njih nasledniki. Vsak gospodar, ki je računal z negotovo lepšo in boljšo bodočnostjo, je propadel, tembolj nevarno je v gospodarstvu v zavarovanju, kjer se steka imovina onemoglih, starih, vdov in sirot.

Dalje prihodnjič.

Oblastna konferenca SMRJ. za Slovenijo.

Delegati podružnic v Sloveniji so na zadnjem saveznem kongresu zaprosili kongres, da jim dovoli obdržati oblastno konferenco SMRJ v Sloveniji, da bi oblastni odbor mogel dati obširne poročilo o svojem dveletnem delovanju.

Na podlagi tega je oblastni odbor SMRJ v Ljubljani sklical oblastno konferenco za 17 in 18. julija t. l. v Celje s sledečim dnevnim redom:

1. otvoritev konference;
2. verifikacija mandatov;
3. konstituiranje konference;
4. poročilo oblastnega odbora in finančne kontrole;
5. smernice za bodoče delo oblastnega odbora;
6. Volitev novega odbora;
7. razno.

Na konferenci je bilo zastopanih 1245 članov iz 13 podružnic, ki jih je zastopalo 15 delegatov. Razen delegatov so na konferenci sodelovali 4 člani oblastnega odbora, delegat Centralne uprave iz Beograda s. Janković; delegata Strok. komisije iz Celja in Maribora ss. Böhm in Čeh. Delavsko zbornico sta zastopala ss. Tokan in Uratnik.

Oblastni tajnik s. Golmajer je podal tajniško poročilo o delu oblastnega odbora od kongresa zedinjenja Osrednjega društva kovinarjev za Slovenijo s Savezom Metalških Radnika Jugoslavije, ki se je vršil meseca novembra 1. 1923 v Brodu na Savi.

Delo za izboljšanje ekonomskega stanja kovinarjev je bilo vsled krize v kovinski industriji in vsled precejšnje brezposelnosti silno oteženo. Del kovinske industrije je bil prisiljen zamenjati svoje izdelke in izdelovati take predmete, ki so se mogli prodati na domačem trgu. V takih slučajih se je pojavljala brezposelnost v največji meri. Kovinska industrija v Sloveniji je po največ v rokah inozemskih podjetnikov, ki imajo tudi svoje tovarne v inozemstvu (v Nemški Avstriji). Ker je Avstrija izrazito industrijska država, skuša držati svojo industrijo na najvišji stopnji moderne tehnike, da ji je mogoča konkurenca z ostalimi državami. Uvaja nove moderne stroje, stare že izrabljene pa uvaža v Jugoslavijo. Naravna posledica tega je, da podjetja v Jugoslaviji ne morejo producirati v tisti višini, kakor istovrstna podjetja v Nemški Avstriji. Ta nedostatek pa žele delodajalci izravnati z znižanjem delavskih plač in podaljšanjem delovnega časa. Največja zapreka v tem so jim kolektivne pogodbe, ki jih ima Savez sklenjene z vsemi večjimi podjetji v Sloveniji.

V tej smeri je prišel 1. 1924 organiziran napad Zveze industrijcev v prvi vrsti na lesne delavce. Ker je ta napad imel uspeh, prešla je Zveza industrijcev tudi v ofenzivo v kovinski stroki, v prvi vrsti v podjetjih bivše Štajerske in Koroške. Jeklarna v Guštanju, ki zaposluje okrog 300 delavcev je odpovedala kolektivno pogodbo delavcem in hotela znižati plače za celih 30 odstotkov. Uspeli smo, da to redukcijo znižamo samo na 10 odstotkov in da obdržimo kolektivno pogodbo. Železarna Muta je istotako 1. 1924 odpovedala kolektivno pogodbo, izkoriščajoč slabo konjunkturo in pomanjkanje dela, ker se je v podjetju delalo samo 6 ur dnevno. Prošle zime pa so naročila narasla v toliko, da se je zamoglo pričeti z normalnim obratovanjem; uprava podjetja pa je v največji zimi reducirala plače od 15 do 25 odstotkov, nesramno izzivajoč delavstvo, da kdor se z redukcijo ne strinja, lahko podjetju takoj sporoči in odide. Bor-

ba na Muti še ni končana ter je ravno v teh dneh dosegla svoj višek.

Oblastni odbor je delal zlasti na socialni zaščiti članov Saveza. Največjo težnjo pa je obračal na priznanje delavskih zaupnikov, ker je to stara želja podjetnikov, da izigrajo »Zakon o zaščiti delavcev«. Pri vsaki priliki se je oblastni odbor poslužil tudi Delavske zbornice in je njena pomoč mnogo koristila. V nekaterih slučajih je bila pozvana tudi Inspekcija Rada, ki pa na žalost ni podvzela tiste mere, ki bi jo sicer morala in katero smo od nje pričakovali.

Delegat Delavske zbornice je v obsežnem govoru razložil pomen Delavske zbornice in njene naloge, ter je v zaključku dokazal, da bo Delavska zbornica imela v svojem delovanju toliko uspeha, v koliko ji bodo razredne delavske organizacije dale zaslombe. Podjetniki rešpektirajo vsakega delavskega predstavnika ali institucijo samo do one mere, do katere je delavstvo organizirano. Ako bo delavstvo kompaktno organizirano in bodo njegove organizacije sposobne za najhujše borbe, v toliko bo imela tudi Delavska zbornica več uspeha in ugleda.

V pogledu smernic za bodoče delo oblastnega odbora, je bilo iz debate razvidno, da so bila mišljenja odvojena. Del delegatov je bil mišljenja, da mora oblastni odbor dati vso iniciativno podružnicam, dočim je bil drugi del mnenja, da naj se to vrši samo v mejah možnosti do uresničenja te želje. V glavnem je bila konferenca soglasna, da je predpogoj organizacije imeti dobre zaupnike in da se morajo kovinarji v bodoče bolj interesirati za položaj kovinarjev v ostalih pokrajinah Jugoslavije in v inozemstvu. Soglasno so bile sprejete sledeče resolucije:

Glasilo.

Delegati podružnic SMRJ iz Slovenije, zbrani na svoji oblastni konferenci v Celju v dneh 17. in 18. julija 1926 konstatirajo:

1. Kovinarje Slovenije interesirajo v prvi vrsti položaj in borbe kovinarjev v Jugoslaviji in ostalem svetu.
2. Dosedanje informacije lista »Delavec« so v tem pogledu nezadostne, kajti sedanje glasilo ne more zadostiti vsem agitacijskim izobraževalnim in informacijskim potrebam saveza v celoti, kar otežuje razvoj saveza in to radi tega, ker članstvo in pred vsem zaupniki nimajo pregleda čez celotno delovanje saveza.
3. Z ozirom na to oblastna konferenca sklene:

1. Da oblastni odbor SMRJ za Slovenijo potom referendumu po posameznih podružnicah SMRJ v Sloveniji izvede glasovanje, da se uvede list »Metalški Radnik« kot centralni organ Saveza za celo državo.
2. Po izvedenem referendumu — ako se podružnice za predlog konference z večino izjavijo — se centralni upravi priporoča, da naj se list »Metalški Radnik« uvede kot obvezno glasilo za vse člane saveza v celi državi in da potrebam zadosti, naj list izhaja dvakrat mesečno, tako da bodo najmanj dve strani tiskane v slovenskem jeziku.
3. O tem sklepu se obvesti Strokovno komisijo za Slovenijo, da računa s predvidenim položajem.

Tajništvo.

Oblastna konferenca sklene z ozirom na sedanji položaj v pogledu agitacijskega dela saveza v Sloveniji sledeče:

1. V oblastnem tajništvu saveza za Slovenijo se za enkrat ne nastavi plačanega tajnika in se posle tajnika poveri sposobnemu sodruku, ki jih bo opravljal po svojem delu.
2. Oblast v Sloveniji se porazdeli začasno na tri agitacijska okrožja, in sicer: ljubljansko, mariborsko in jesenjsko.
3. S 1. avgustom uvede oblastni odbor SMRJ svojo lastno gospodarstvo, ki ga bo vršil na ta način, da bo s centralno upravo obračunaval in plačeval sam vse s tem v zvezi stoječe izdatke.

Sprememba pravilnika.

Oblastna konferenca sklene, da se pranic oblastnih odborov, točka VI., spremeni in da se v bodoče glasi:

Oblastni odbor pošlje v Strokovno komisijo (oblastni odbor URSSJ) svoje zastopnike po statutu URSSJ.

Pri točki raznosterozi se je na konferenci špecično razpravljalo o položaju sodrugov na Muti in se je sklenilo, da se podvzamejo vse mere, da se pravične zahteve sodrugov izbojujejo.

V oblastni odbor so bili izvoljeni sledeči sodruki: Vinko Vrankar, Alojs Strašek, Jakob Pogačar in Anton Suštar.

V finančno kontrolo: ss. Jože Repar in Albin Anžič. Namestniki: ss. Franc Pančur in Franc Gorišek.

Konferenca je s svojim dvodnevним delom pokazala, da je bila koristna in potrebna za razvoj našega Saveza v Sloveniji. Ona je pokazala in potrdila jekleno voljo in stremjenje

slovenskih kovinarjev za čim tesnejšimi vezmi z ostalimi kovinarji v Jugoslaviji in visoko dvignilo prapor naše Železne Internacionalne v Bernu.

Oblastni odbor se je na svoji prvi seji sledeče konstituiral: Alojs Strašek, predsednik, Jaka Pogačar, zapisnikar, Vinko Vrankar, blagajnik, Anton Suštar, odbornik.

Slika industrijske krize.

Iz Zidanega mosta so nam poslali zaupniki v tovarni cementa »Zagorka« d. d. sledeči odgovor cemen-tarne na njihovo vlogo:

»Zagorka« d. d. Zagreb
Tovarna cementa Zidanimost

Zidanimost, 23. julija 1926.

Zaupniki delavstva tovarne cementa Zidanimost.

Na Vašo vlogo brez datuma se vam poroča, da smo isto poslali naši centrali v rešenje; pripominjamo pa, da ne moremo po zakonu pripoznati 24 zaupnikov, temveč samo število, katero predpisuje zakon. (To niso bili zaupniki, temveč toliko je bilo podpisov na dotični vlogi.)

Nadalje pripominjamo, da smo v velikih skrbih za bedno delavstvo, ker ne samo cementne, ampak vse industrije se borijo za obstanek, ker prihaja kriza na vrhunc in bode tem težje mogoče dolgo vzdržati, ker naše podjetje ne vzdrži ogromnih obrestí, razpeča se pa vsled neprestanega dežja prav malo, ker stavbna sezija deloma počiva, konkurenca pa je velika.

Na zvišanju urnih plač ni niti misliti in bodite zadovoljni, da ima delavstvo v tem težkem času vsaj delni zaslužek, ker prihodnje leto se bodo mezde znatno reducirale, ali pa bode ves obrat celo leto sploh počival.

Slednjič opozorimo, da ustavimo obrat s koncem septembra popolnoma in naj si delavstvo že sedaj preskrbi službo za oktober in dalje, ne glede kdo stanuje v naših stanovanjih, ker rabili bomo samo toliko delovnih moči, kolikor bode potrebno za polnjenje in nalaganje cementa na postajo po došlih naročilih.

Ako bode primanjkovalo naročil za apno, bo tudi kamnomol popolnoma počival.

Predjem dobil delavstvo le v toliko, kolikor bode dana možnost, da ga povrne do konca septembra 1926 ter po 1. oktobru ne more dobiti nobeden več predjuma.

Toliko v vednost, da si vsak uredi v teku dveh mesecev življenjski obstoj in si pomaga vsaki sam, kakor ve in zna, in ste lahko prepričani, da nam je jako žal, da bode moralo do tega priti, ker si sami ne moremo pomagati z ozirom na veliko stagnacijo.

Ravnateljstvo »Zagorka« d. d.,
tovarna cementa Zidanimost:
Ravnatelj: (Podpis nečitljiv).

Letos je torej na dnevnem redu vse: Zapiranje tovarn, redukcija rudarjev in železničarjev, brezposelnost in glad. Država pa strahuje delavstvo z Zakonom o zaščiti države, mesto da bi obravnavala težko industrijsko krizo in skušala odstraniti njene vzroke.

Delavci! Usoda je v vaših rokah! Vaša naloga je, da zbirate vaše sile, se organizirate in jačate delavske organizacije. Brez njih pa ne bo rešitve!

Naše organizacije.

Iz Strokovne komisije.

Proslava obletnice ujedinjenja.

Dne 10. oktobra t. l. bo poteklo leto dni, odkar so se strokovne organizacije širom države ujedinile v Združeni delavski strokovni zvezi Jugoslavije.

Ob tej priliki bo Združena delavska strokovna zveza Jugoslavije po vsej državi priredila slavnostna zborovanja in ob tej priliki proslavila tudi 25letnico obstoja strokovne internacionalne. Proslava se bo vršila po vsej državi v času od 4.—10. okt. t. l. Pozivljamo vse organizacije in podružnice, da se na to proslavo pripravijo. Strokovna komisija bo pravočasno izdala za proslavo navodila, ki bodo objavljena v »Delavcu« in »Zaupniku«.

»Zaupnik«.

Prva številka »Zaupnika« je izšla in je bila razposlana na vse podružnice, deloma po dva, deloma po en izvod. Pozivljamo, da vsebino »Zaupnika« prečitata na odborovih sejah podružnice, da bodo o važnih vprašanjih strokovnega gibanja obveščeni vsi člani odbora. Razna vprašanja, o katerih žele odbori podružnic, da jih polajunujemo, naj se pošilja Strokovni komisiji. **Tajništvo Strok. kom. za Slov., Ljubljana.**

Prostori kulturno-prosvetnega oddelka Delavske zbornice v Ljubljani.

Kulturno-prosvetni odsek je 15. avgusta t. l. otvoril v Ljubljani svoje prostore, v katerih bo nameščena delavska knjižnica in čitalnica skupno z uradnimi prostori oddelka, v Gradišču št. 2.

Kulturno-prosvetni odsek je pri tej priliki razposlal delavskim organizacijam okrožnico, s katero sporoča, da so delavskim organizacijam novi prostori na razpolago tudi za razna zborovanja, katera ne poseča nad 40 delavcev in delavk. Prostori so lepo urejeni in bo v njih v kratkem

otvorjena tudi delavska čitalnica in knjižnica. Poset knjižnice in čitalnice bo dovoljen vsakemu delavcu in delavki, ki si želi po svojem dnevnem poslu poslužiti te delavske prosvetne institucije.

One naše organizacije oziroma podružnice, ki žele prirediti v omenjenih prostorih svoje seje ali zborovanja, naj to svojo željo javijo tri dni pred zborovanjem Kulturno-prosvetnemu oddelku Delavske zbornice v Gradišče št. 2 (v bivši poslovalnici Okrožnega urada za zavarovanje delavcev) ali pa Strokovni komisiji za Slovenijo v Selenburgovi ulici 6. II., ki bo storila primerne korake, da jim prostore zagotovi.

O dnevu otvoritve knjižnice in čitalnice bomo ljubljansko delavstvo še pravočasno obvestili.

Kovinarji.

Uspeh 100odstotne organizacije.

Pričujoča kolektivna pogodba, ki jo v tej številki priobčujemo vsemu kovinarskemu delavstvu za vzgled, je delo in sad delavske organizacije, ki združuje 100 odstotkov zaposlenega delavstva. Delavstvo tovarne »Saturnus«, ki si je to pogodbo s skrajnim naporom priborilo in odgovarja vsem predpisom obstoječih zakonov, ki ščitijo delovno silo pred izkoriščanjem, je uverjeno, da bi te nikdar ne imelo, če bi ne nastopalo, kakor en mož. Tudi sodružice-delavke, ki so v tej tovarni v pretežni večini, so dokazale polno razumevanje za tako važno stvar, kakor je kolektivna pogodba.

Delavstva pa ta trenutni uspeh ne sme omamiti in ga zapeljati v sen. Njegova sveta dolžnost je, da dá kolektivni pogodbi pečat življenja, da spoštuje določbe pogodbe, se po njih ravna in isto zahteva od podjetja. Le v tem slučaju bo od pogodbe uživalo priborjene pravice. Ko si bo delavstvo po tem ravnalo, naj obenem ve, da je moč le v organizaciji. Dokler bo 100 odstotkov delavstva zvesto udanega organizaciji in bo poslušalo njene nasvete, mu ni treba biti v strahu, da bo preganjano in da se bo pogodba kjerkoli kršila. Vendar je **brezpogojna disciplina potrebna**. Ako ne bo discipline in medsebojnega zaupanja, tudi organizacije ne bo. Zato se varujte intrigantov, ki bodo mogoče pod krinko prijateljev prinašali med vas razdor. Takih prijateljev vam ne bo težko spoznati in vedno jim jasno povejte, da vam je organizacija več, nego osebe.

Kolektivna pogodba

med podjetjem »Saturnus« v Mostah pri Ljubljani in njegovim delavstvom.

I. Socialna zaščita.

Zakon o zaščiti delavcev se prizna v polni meri.

II. Plače.

a) Profesionalisti: I. kategorija s plačo 7 Din na uro, II. kat. 9 Din, III. kat. 11 Din na uro.

b) Pomožni delavci in delavke: I. kategorija s plačo 2.60 Din na uro, II. kat. 3.55, III. kat. 4.25 Din, IV. kat. 5 Din na uro.

c) Strojniki in kurjači: strojniki s plačo 500 Din tedensko, kurjači s plačo 400 Din tedensko.

III. Delovna obleka.

Podjetje dá mesečno 1000 Din za nabavo delovnih oblek. Nabavo blaga preskrbujejo obratni zaupniki-ce. Vsaka, kateri je dodeljeno blago, je dolžna si izvršiti obleko oziroma skrbeti za izvršitev in je obvezana, da to obleko pri delu tudi nosi.

Dodelitev blaga se prične pri onih delavkah, ki so v podjetju najdalje zaposlene. Delavke, ki še niso zaposlene v podjetju vsaj pol leta, nimajo pravice do obleke. Ako je blago na razpolago, se izjemoma tudi tem lahko dodeli, pri čemur pa velja zopet najdaljša zaposlenost.

Delovne obleke delavk so last podjetja. Obratni zaupniki-ce so dolžni, da pazijo na snaznost teh oblek.

Obleke profesionalistov pa v tem niso zapopadene. Njim preskrbuje podjetje delovno obleko posebej.

IV. Dopusti.

Delavci in delavke imajo pravico do nastopnih plačanih dopustov:

Po enoletnem zaposlenju v podjetju 3 dni, po dveletnem 3 dni, po triletnem 4 dni, po petletnem 6 dni, po sedemletnem 10 dni, in nad desetletnem zaposlenju pa 14 dni.

Za dopust se štejejo delovni dnevi, izvzemši nedelje in prazniki.

Dopusti so namenjeni za odpočitek in za okrepitev zdravja. Zaradi tega naj se izrabljajo po možnosti v poletni dobi, vendar jih je izrabljati predvsem v času manjše zaposlenosti v podjetju. V ostalem naj se dopustniki razvrstijo tako, da zaradi dopustov potek dela v podjetju ni ogrožen.

V. Tehnično vprašanje in razvrstitev delavstva v plačilne kategorije.

Vsake tri mesece, počenši z dnem podpisa pogodbe, se sestane ravnateljstvo tovarne z zaupniki delavstva na posebni konferenci, na kateri se pogovore o tehnični potrebi reorganizacije podjetja in o razdelitvi delavstva v kategorije.

VI. Odpust in sprejem delavstva. Odpuščanje in sprejemanje delavstva vrši podjetje v sporazumu (unter Verständigung) in s posredovanjem SMRJ.

VII. Zaključek.

Ta pogodba velja za vse delavstvo tovarne »Saturnus«, izven delavstva, zaposlenega v litografskem oddelku.

Pogodba stopi v veljavo z dnem obojestranskega podpisa in je odpovedljiva obojestransko na tri mesece.

Pogodba se sklene in podpiše.

Moste pri Ljubljani, dne 12. avg. 1926.

(Slede podpisi.)

Splošna Delavska Zveza Jugoslavije.

Vsem podružnicam Splošne delavske zveze Jugoslavije!

Dragi sodruzi!

V zvezi s sklepi zadnjega kongresa naše zveze, na katerem se je spremenil zvezin pravilnik za plačevanje članskih prispevkov, je plenarna seja zvezine uprave, ki se je vršila dne 25. julija t. l., sklenila:

Mlajši delavci in delavke ter oni delavci, ki zaslužijo dnevno manj od 15 Din, bodo še nadalje plačevali tedenski članski prispevek 2 Din.

Na podlagi tega sklepa obstojita od sedaj naprej dva I. razreda in sicer: en razred s prispevkom 3 Din ter en razred s prispevkom 2 Din, ki velja za mlajše delavce in delavke in splošno za vse one, ki imajo dnevni zaslužek manjši od 15 Din.

Člani, ki plačujejo prispevek v I. razred po 2 Din, imajo po enoletnem članstvu pravico do bolniške podpore, poleg tega še do podpore v slučaju stavke v smislu pravilnika. List »Delavec« dobivajo tako, kakor vsi ostali člani.

Za člane s članskim prispevkom 2 Din se bodo markice razlikovale od onih 3 Din v tem, da bodo žigosane z rdečo zvezdico ter z znakom 2 Din.

Pri mesečnem obračunu je predvsem treba navesti markice I. razreda a) 3 Din, za tem šele markice I. razreda b) 2 Din.

Pozivamo vse podružnice SDZJ, da takoj naročijo tudi te markice, ako jih rabijo.

Ponovno opozarjamo sodruge in funkcionarje naših podružnic, da strogo pazijo na to, da se vsi člani uvrste v one plačilne razrede, kamor po svojem zaslužku spadajo, kakor je to sklenil kongres.

Vsi funkcionarji in člani naj se natančno držijo tozadavne okrožnice, ki je izšla dne 24. junija ter je bila ponatisnjena v »Delavcu«.

Dolžnost nas vseh je, da se po sklepih in štatutih ravnamo in jih izvajamo!

Centralna uprava Splošne del. zveze Jugoslavije v Zagrebu.

Lesni delavci.

Občni zbor ljubljanske podružnice. V nedeljo, dne 29. avgusta t. l. se vrši polletni občni zbor Osrednjega društva lesnih delavcev, podružnica Ljubljana, in sicer v salonu gostilne »Pri levu«, Gosposvetska cesta, ob pol 9. uri dopoldne z dnevnim redom: 1. Poročilo: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) nadzorstva. 2. Volitev oziroma nadomestitev starega odbora. 3. Razno. Dolžnost vseh ljubljanskih mišarjev je, da se običnega zbora zanesljivo udeležijo. — Odbor.

Oblačilna stroka.

Stavka krojaških pomočnikov v Zagrebu.

Krojaški pomočniki v Zagrebu se nahajajo že šesti teden v stavki. Vse krojaške pomočnike vsled ostre borbe, ki jo vodijo zagrebški sodruzi s podjetniki in mojstri, pozivljamo, da ne potujejo v Zagreb za delom, dokler jih ne bomo obvestili, da je stavka končana. Pomočniki so stopili v stavko vsled zahteve mojstrov, da se delavstvu znižajo v vseh podjetjih plače za 25 odstotkov. Te zahteve pomočniki seveda niso mogli sprejeti; kategorično so jo odklonili, obenem pa vsled trdovratnosti mojstrov stopili v stavko. Stavka je enodušna in pozivljamo tudi krojaške pomočnike v Sloveniji, da zbirajo za stavkujoče pomočnike, da zmagajo solidarnost zagrebških sodrugov! Pomnite, da je pregovor: Danes meni, jutri tebi! — poln resnice.

Mednarodni pregled.

Seja rudarske internacionale.

21. in 22. julija se je vršila v Parizu seja rudarske internacionale, kateri so prisostvovali zveze iz sledečih dežel po sledečem številu zastopnikov: Anglija (4), Francija (4), Belgija (2), Nemčija (3), Amerika (2), Čehoslovaška (1). Poljska, Madjarska, Avstrija in Rumunija so opravile svojo odsotnost. Brez opravičila so ostale Holandska, Španska in Luxemburška.

Iz poročila Hodgesa, internacionalnega tajnika, povzemamo, da je zbrala rudarska internacionala dotlej za angleške rudarje 21.762 funtov (okrog 6 milijonov dinarjev) in sicer so zbrale rudarske zveze poedinih držav sledeče vsote: Nemčija 7500 funtov, Češka 2000 f., Holandska 297, Belgija 1300 f., Amerika 50.000 dolarjev, Španska 10.000 pezov, Jugoslavija 15.000 D, Francija 45.000 frankov, Palestina 200 f.

Iz nadaljnjega poročila Hodgesa je razvidno, da se je uvozilo v Anglijo tujega premoga od 1. maja do 20. jul. poldrug milijon ton iz najrazličnejših dežel, največ iz Poljske. Vendar je ta uvoz precej nezna-

ten za Anglijo, kjer znaša v rednih razmerah tedenska produkcija premoga 5 milijonov ton. Tajnik angleških rudarjev Cook je pa v ostrih besedah izrazil, da more internacionala pokazati svojo življensko zmožnost le tedaj, ako prepreči dovoz premoga v Anglijo.

Predsednik internacionale Smith (Anglež) in finančnik angleških rudarjev Richardson sta poročala, da so prejeli rudarji do te seje 685.000 funtov skupne mednarodne pomoči, in sicer so zbrale: angleške žene 87.000 funtov, Rusija 421.000 f., angleške strok. org. 30.000 f., rudarska internacionala zgoraj omenjenih 21.000 f., angleški tekstilni delavci 15.000 f., angleški steklarji 10.000 f., drugi viri 103.000 f. Vsega skupaj je dobil doslej vsak angleški rudar 18,5 šilingov stavkovne podpore (okrog 5000 Din, torej več, kakor so zaslužili rudarji, zaposleni pri TPD!).

Tajnik angleške rudarske zveze Cook je obširno poročal o položaju v Angliji. Iz poročila vidimo, da so rudarji popolnoma složni, da ni stavkokazov in da so lažjive vse meščanske vesti, da se rudarji vračajo na delo. Vprašanje pogajanj stoji popolnoma na mrtvi točki, ker se je ministrski predsednik Baldwin izrekel tudi proti posredovalnemu predlogu škofov.

Vsa diskusija na konferenci se je naravno vrtela okrog angleške stavke. Delegati so obljubili, da bodo še v bodoče podpirali angleške rudarje z vsemi sredstvi in da bodo posredovali pri zvezah prometnih delavcev, da preprečijo dovoz premoga v Anglijo.

Povečana produkcija premoga v Nemčiji. V Nemčiji se v zadnjem času zopet dviga produkcija v premogarstvu in plavžarstvu. Na enega kopača je prišlo v Porurju povprečno mesečno v letu 1913 1845 kg premoga na šit, 1. 1925 že 2100 kg, v prvem četrtletju 1926 2297 kg, meseca aprila pa že 2337 kg. Med angleško stavko se je pa produkcija še bolj dvignila.

Poljska rudarska industrija izkorišča angleško stavko.

Še bolj kot nemška se je okoristila z angleško stavko poljska rudarska industrija. Izvoz premoga iz Poljske je znašal marca 1926 pol milijona ton, v aprilu 526 tisoč ton, v maju 685 tisoč ton in v juniju pa 1.400.000 ton, s čimer je Poljska dosegla rekord od zasedbe Porurja sem.

Domači pregled.

Položaj v pivovarski industriji.

Splošna gospodarska kriza ima svoj odsev tudi v pivovarski industriji. Pivovarne ne morejo popolnoma izrabljati svoje kapacitete. Znano je, da je konzum piva v povojnih letih znatno manjši kakor pred vojno. Producirale so pivovarne: Union 1923-24 75.000 hl, 1924-25 60.000 hl; Laško 1923-24 32.000 hl, 1924-25 21.000 hl. Kapaciteta Uniona je okoli 120.000 hl. Za pivovarno Götz imamo podatke samo za 1925, ko je znašala produkcija 46.000 hl (1924?). Kakor je torej razvidno iz navedenih števil, je konzum piva v 1924-25 padel z ozirom na leto 1923-24. Tudi v tekočem letu je opaziti zmanjšanje konzuma. V drugem četrtletju t. l. je bil konzum znatno manjši kakor v drugem četrtletju lani. Že to četrtletje pa je zaostajalo za drugim četrtletjem 1924. Vse to je pripisovati neugodnim vremenskim razmeram. Pivovarna Union je izkazala za 1924-25 čisti dobiček v znesku 1.700.000 Din (poslov. leto 1. septembra do 31. avgusta), v l. 1923-24 pa 1.696.000 Din. Manj ugodni so rezultati pivovarne v Laškem. Koncentracija v tej stroki je popolna. Sedaj je pivovarna Union lastnica pivovarne v Zalcu in je letos kupila Götz v Mariboru. V zvezi z nakupom Götz je sklenjeno povišanje kapitala »Unionu« od 12 na 24 milijonov dinarjev. — Potrebna je koncentracija delavstva v enotni živilski organizaciji, pa ne razbijanje v neke odbore. Živilski delavci, vkup!

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Šoštanj. Dne 10. avgusta t. l. je sklicala podružnica Osrednjega društva usnarjev v Šoštanju protestni shod proti nameravani ukinitvi ekspoziture Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Šoštanju. Shod se je vršil v nabito polni dvorani Zadrugnega doma. Udeležili so se shoda vsi delavci, zavarovani pri Okrožnem uradu. Poročevalec iz Ljubljane je navzočim orisal ves položaj, kdo danes gospodari pri Okrožnem uradu. Jasno je, da delavstvo od takih gospodarjev ne more pričakovati ničesar dobrega in koristnega. Omenil je končno, da mora delavstvo samo povsod zahtevati volitve v Okrožni urad za zavarovanje delavcev. Zato naj delavci ne stojijo na strani! Vsak delavec naj se takoj organizira in potem svojih bojnih strokovnih organizacij bije boj za zboljšanje socialne zakonodaje.

— Sodr. predsednik je končno predlagal, da se sprejme resolucija, katero naj se odpošlje Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljano. Resolucija je bila soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta in se glasi:

Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Podpisano Osrednje društvo usnarjev, podružnica v Šoštanju, je na zahtevo delavstva sklicala protestni shod, ki se je vršil dne 10. avgusta 1926 v Zadrugnem domu, ker se širijo vesti, da namerava vodstvo OUZD ekspozituro v Šoštanju ukiniti, oziroma nje delokrog priključiti drugim ekspozituram.

Delavstvo v okrožju Šoštanj odločno protestira proti takim nameram od strani OUZD:

1. Ker je Šoštanj industrijski centrum tukajšnjega okraja.

2. Ako je delavec bolan, je delavcu podpora že itak nezadostna za vzdrževanje sebe in družine, in še to malo podporo bi porabil za potne stroške, ako bi nam ukiniteli ekspozituro v Šoštanju.

3. Delavstvo zahteva odločno, da se ekspozitura v Šoštanju ne sme ukiniti pod nobenim pogojem.

4. Delavstvo zahteva, da se ta resolucija upošteva, da se prepreči še večje izkoriščanje OUZD od strani nekaterih delodajalcev s tem, da pravočasno ne prijavijo svojih delavcev OUZD.

5. Zahtevamo, da se postavi stroga kontrola glede zavarovanja delavcev.

6. Delavstvo protestira proti naredbam, da mora predložiti račune in potrdila pogrebnih stroškov, ker to povzroča nepotrebnost pota ostali družini; ker je kvota že določena po meznem razmerju, naj se izplača na podlagi potrdila župnijskega urada, da je pokopan. — Kam se je denar izdal, zato se naj Okrožni urad ne zanima.

Tržič. Dne 15. avgusta t. l. se je vršil shod lesnih delavcev v dvorani Delavskega doma v Tržiču. Shod je bil izredno dobro obiskan in kažejo se zopet konture boljše bodočnosti v strokovni organizaciji; delavstvo se je pričelo zavedati, da ni druge rešitve, kakor v tesni bratski skupnosti. — Na shodu je poročal sođr. Mihevc, ki nam je naslikal položaj svetovnega gospodarstva in boja, ki se bje med svetovnim velekapitalom, proti kateremu se mora delavstvo, kompaktno organizirati. Rekel je: Ravno sedaj, ko mi tu zborujemo, zboruje v Parizu velekapital; na tem velekapitalističnem zborovanju hočejo ustvariti truste in monopolizirati železno in druge produkcije. Tamkaj so zbrani Nemci, Francozi, Belgijci in kapitalisti drugih narodov, to so oni ljudje, kateri doma nacionalno hujšajo mase proletariata drug na drugega, medtem ko sami v bratskem objemu kujejo načrte, kako bodo izkoriščali svoje državljane. Z zanimanjem je delavstvo poslušalo sođr. Mihevca, le ena miza je bila bolj glasna. Ko pa jim je govornik rekel, da so v cerkvi, kadar jim župnik pripoveduje storije od sv. Šimna, kako je žago brusil, vsi tihi in ga pazljivo poslušajo, tedaj je nastal lep mir in je govornik nadaljeval o potrebi ženskega dela v organizaciji; to je vzpodbudilo tudi navzoče ženske, katere so se nazadnje vse organizirale. Z dolgotrajnim aplavzom je končalo lepo zborovanje.

Senovo. Sprejeli smo in priobčujemo: Več naših rudarjev je šlo v »Rogovino« v Srbijo, ko je prejelo sledeče informacije: Sprejemno takoj v delo 30—40 rudarjev, z družinami samo 5—6, ker za več nimamo stanovanj; gosposki šit rudarja varira od 35—45 Din, za akordno delo se običajno zasluži 60—80 Din na šit. Rudnik ima zidana stanovanja. Oženjeni dobe sobo in kuhinjo, klet in hlev, kurjavo, razsvetljavo in tudi stanovanje dobe rudarji brezplačno. — Samci stanujejo v samski hiši (Burschenhaus), ki ima tudi rudniško kuhinjo in stanje zajutrak, južina in večerja 500 Din mesečno; kdor si hoče, si lahko kuha tudi sam. V rudniškem skladišču so življenske potrebščine nekaj ceneje, kakor v mestu. Ta rudnik obstoja že 20 let in je delo stalno. Pred nekaj dnevi je bil pri nas neki rudar, ki je delal v Rogovini precej časa, a sedaj se je napolnil v Francijo; od njega smo zaznali podrobno o razmerah v Srbiji, oziroma v Rogovini. Rekel je, da je premož debel 1.20 do 2 m in da je več krajev precej mokrih, drugi so zopet suhi in da rudarji, ki so res dobri delavci, zaslužijo tudi nad 80 Din dnevno. Življenske potrebščine so mnogo cenejše kot v Sloveniji. N. pr.: 1 kg slanina stane 16—18 Din, 1 kg govejega mesa 12 Din, 1 kg ovčjega mesa 10 Din, 1 l vina 5—10 Din, zelenjava je zelo poceni. V dokaz, da je zaslužek res tak, nam je pustil svoj plačilni list od meseca julija. (Plačilni list smo videli in odgovarja gorenja trditve resnici. Op. uredn.) Čas bi že bil, da se tudi pri nas že znižajo cene živežu in vsemu, da ne bodo ubogi rudarji od glada poginili. — Naj omenim še to: Družba Savić in sinovi v Rogovini.

so priznali vsakemu rudarju poravnavo polovice prevoznih stroškov od Rajhenburga do Rogovine. Plačali so tudi prevoz polhišva, tako da naše rudarje vožnja nič ne stane; ko napravi delavec 2 šiti, dobi vse stroške povrnjene. — J. R.

Sevnica. V četrtek, dne 5. avgusta t. l. se je vršil ob 6. uri zvečer občni zbor podružnice SDZJ v Sevnici. Navzočih je bilo okoli 20 delavcev tovarne »Jugotania«. Glavna točka dnevnega reda je bila pač volitev definitivnega odbora podružnice. Kot uvod občenemu zboru je inel s. Tokan obširen referat, v katerem je obrazložil početek strokovnega pokreta v omenjeni tovarni, ki je presegal moči mlade organizacije, ki je bila komaj v povojih. Nadalje je navedel ves historijat in potek tega pokreta, ter prečital nekatere dokumente, ki so bili v zvezi s tem pokretom. Končno je naslikal, kakšna bi organizacija morala biti ter je primerjal strokovni pokret pri nas s pokretom strokovnih organizacij v drugih državah in h koncu dokazal, da so edinele krepke strokovne organizacije, sloneče na razredni zavesti članstva, pogoj in podlaga vsakemu pokretu. Zbrani delavci so z odobravanjem sledili izvajanjem. Nato je bil izvoljen sledeči sedemčlanski odbor: Predsednik Franc Klinar; odborniki: Andrej Drstvenšek, Martin Zemljak, Josip Vranetič, A. Skorjanc, Anton Winter in Ivan Zok.

Kamnik. Podružnica SMRJ v Kamniku je imela v nedeljo 15. avgusta članski sestanek, na katerem je s. Sedej poročal o delovanju Delavske zbornice in s. Vrankar o poteku oblasne konference SMRJ v Celju in o bodočih nalogah našega Saveza. Članstvo je z zanimanjem poslušalo referate obeh sodrugov ter obljubilo, da bo šlo v prihodnje intenzivnejše in vztrajnejše na delo za zboljšanje svoje organizacije. Na sestanku se je sprejela resolucija, ki daje popolno zaupanje klubu delavskih razrednih organizacij v Delavski zbornici za njegovo delo.

Ljubljana. (Prva delavska pekarna v Ljubljani.) V Delavski pekarni v Ljubljani se je izvršila že dolgo pričakovana remedura. Njeno vodstvo je prevzel s. Franjo Koren iz Celja. Z veseljem ga pozdravljamo, ker je z njim dobila pekarna res strokovnjaka, kakršnega je že dolgo pogrešala. Edino prava taktika je, da dobimo v naša podjetja ljudi, kateri pokažejo, da so naši ker le na ta način bo naše delavstvo svoja podjetja vpoštevalo in si pridobilo v podjetja zaupanja. Dosedanjemu nezaupanju v pekarno je mnogo krivo netaktno postopanje dosedanjega delovodje. Sodruga Korena opozarjamo, da ne ščiti ljudi, kateri so bili iz naših strokovnih organizacij izključeni vsled svojega nesocialnega ravnanja z zaposlenim delavstvom. Ponite, da ne bomo pozabili storjenih krivic mnogim našim sodrugom s strani bivšega delovodje in upamo, da bo odsej podjetje, kakor je Delavska pekarna, uspevalo, saj ima vse predpogoje zato. Uspehe pa bo rodilo le sporazumno delo. — Organizirani živilski delavci.

Objave in prireditve.

Zahvala. Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem vsem, ki so mi priskočili na pomoč v moji nesreči vsled požara. Tem potom se zahvaljujem tudi g. ravnatelju za perilo in znesek 100 Din, dalje podpornemu fondu za 1000 Din, delavcem za nabrano vsoto 250 Din ter Osrednjemu društvu lesnih delavcev centrala v Ljubljani za 250 Din za izredno podporo. — Zbelovo, 16. avg. 1926. — Pavel Cvahte in družina.

Izjava. Podpisani preključim in obžalujem žaljive besede, katere sem izrekel dne 31. julija t. l. zvečer v kavarni »Evropa« o g. Ulriku Vosporniku. — Ljubljana, 20. avg. 1926. — Pavel Koncilja, Ljubljana.

Vabilo na vinsko trgatve.

Delavsko pevsko društvo »Cankar« priredi v nedeljo, dne 5. septembra vinsko trgatve v gostilni »Valjavec« (Reinighaus) v Sp. Šiški. Začetek veselice ob 4. uri popoldne. Vstopnina v predprodaji 5 Din, pri blagajni 10 Din. — Trgalo se bo dalmatinsko grozdje, ki je brez koščic; kdor si ga zaželi, naj pride na veselico, da si ga privoščiti. Podpirajte prvo delavsko pevsko društvo »Cankar«. — V slučaju slabega vremena se vrši veselica tri dni pozneje, to je 8. septembra.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Sposoben

kovinolivar

(ne železolivar), ki je bil zaposlen že v tovarnah za armature, **dobi takoj delo.** Ponudbe s podatki o dosedanjem zaposlenju je nasloviti na **tvrdko Henrik Stolz** Kula v Vojudini.

Zbirajte za tiskovni sklad!

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta

izvršuje vse bančne in finančne posle. Sprejema hranilne vloge ter jih najbolje obrestuje. Prodaja srečke državne razredne loterije.